

**Karta ewidencyjna obiektu
grobownictwa wojennego**

Gmina: POZNAŃ

Nr ewidencyjny: 3064011_17

Rodzaj obiektu ¹	Nazwa obiektu	Miejscowość
GROBY WOJENNE	122 GROBY POWSTAŃCÓW WIELKOPOLSKICH	POZNAŃ
Zdjęcie – widok ogólny	Kategoria powstanie wielkopolskie 1918-1919	
		<p>Adres województwo / powiat / gmina WIELKOPOLSKIE / POZNAŃ / POZNAŃ</p> <p>ulica / lokalizacja opisowa CMENTARZ GARNIZONOWY al. Armii Poznań</p> <p>Właściciel / zarządca terenu / działka nr Miasto Poznań i Skarb Państwa / 306401_1.0051.AR_01.1/17, 306401_1.0051.AR_01.1/18, 306401_1.0051.AR_01.1/21,</p> <p>Kwaterna, rząd / ewent. lokalizacja opisowa południowe zbocze Cytadeli (działki geodezyjne 1/17, 1/18, 1/21) / 52°25'13.6"N 16°55'40.3"E</p> <p>Podstawowa informacja o pochowanych POWSTAŃCY WIELKOPOLSCY 126 osób (w tym 5 nieznanych – we wspólnym grobie), 122 groby</p> <p>Datowanie 1919 r.</p> <p>Forma ochrony GRÓB WOJENNY</p> <p>Wymiary (szer., głęb., wys.) pow. ok. 2,5 ha</p> <p>Material sztuczny kamień, lastrico, metal</p>
		

¹ cmentarz wojenny / kwaterna wojenna / mogiła zbiorowa / grób indywidualny....

Szkie sytuacyjny		Opis obiektu i inskrypcje	
		<p>122 mogiły, w tym 109 o identycznym kształcie – krzyża ze sztucznego kamienia, z czarnym napisem.</p> <p>Obszar cmentarza podzielony na 9 kwater, w tym kwatery VII, VIII i IX stanowią razem tzw. Cmentarz Powstańców Wielkopolskich i Poległych w latach 1918-1920.</p> <p>Pojedynczy krzyż ze sztucznego kamienia o wymiarach: 34 x 10 x 86 i o rozpiętości 40,5.</p> <p>Zachowane mogiły o wymiarach (szer. x dł. x wys., w cm):</p> <p>Bilski – podstawa: 48,5 x 32 x 43, cokół 2-poziomowy: 38,5 x 22,5 x 16 i 33 x 17 x 41, krzyż o wys. 61 i rozpiętości 33;</p> <p>Jasiecki (lastrico) – 74 x 175 x 92, tablica: 42 x 40;</p> <p>Moellenbrock – 90 x 170 x 65;</p> <p>Novizzo – 133 x 255 x 20, słupki: 22 x 22 x 64, stela: x 52,5 x 27,5 x 107,5, krzyż o wys. 69 i rozpiętości 35;</p> <p>Salata (betonowy) – 68 (u dołu) i 50 (u góry) x 173 (u dołu) i 158,5 (u góry) x 50, z tyłu krzyż: 34 x 10 x 86 i o rozpiętości 40,5;</p> <p>Daszkiewicz, Durka, Głogiński, Konitzer, Kycler, Lang, Szczepański – 65 x 12 x 77, tablica: 49 x 1 x 18.</p>	
<p>Stan zachowania i najważniejsze postulaty konserwatorskie</p> <p>Stan mogił zadowolający – cmentarz zadbane; wymagana regularna konserwacja i zabezpieczenie nagrobków.</p> <p>Cmentarz został zniszczony podczas szturm Cytadeli w 1945 r., zinwentaryzowany na nowo w 1967 r., a uporządkowany w 1975 r. – wtedy też ustawiono nowe nagrobki wg projektu Czesława Wodniaka, wykonane ze sztucznego kamienia w formie krzyża z czarnym napisem i orłem. Ostatnią dużą renowację przeprowadzono w 2008 r. w kwaterach VII-IX (tzw. Cmentarz Powstańców Wielkopolskich i Poległych w latach 1918-1920)</p>		<p>Bibliografia</p> <p>Olszewski W., Jastrzab Ł., <i>Lista strat Powstania Wielkopolskiego</i>, Koszalin 2009 (pozycje 8, 53, 80, 114, 115, 149, 152, 155, 178, 187, 253, 257, 261, 283, 352, 371, 381, 437, 447, 459, 472, 484, 501, 515, 554, 619, 622, 630, 634, 646, 662, 677, 719, 729, 762, 764, 770, 775, 795, 805, 816, 842, 847, 860, 896, 899, 907, 908, 915, 944, 971, 983, 990, 1010, 1033, 1043, 1046, 1059, 1084, 1113, 1122, 1129, 1144, 1152, 1198, 1209, 1240, 1245, 1347-1351, 1400, 1431-1433, 1454, 1472, 1502, 1509, 1511, 1514, 1541, 1544, 1550, 1551, 1602, 1613, 1659, 1667, 1687, 1730, 1732, 1735, 1740, 1744, 1761, 1833, 1835, 1861, 1879, 1887, 1894, 1897, 1905, 1974, 1995, 2022, 2025, 2053, 2059, 2078, 2110, 2113, 2132, 2135, 2150, 2188, 2195, 2203, 2215, 2253, 2261, 2277).</p>	
		<p>Dane dot. osób pochowanych, okoliczności śmierci, pierwotnego miejsca pochówku; historia obiektu itp.</p> <p>Albrecht Stan., Banaszak Stan., Bartkowiak Stan., Baszkiewicz Marc., Bilski Józ., Bińczyk Zyg., Bomberski Jan, Borkiewicz Ign., Borowczak Stan., Brudniewicz Wojc., Brzoskwina Jan, Cittadini Vincenzo, Cynarzewski Marc., Czaplński Wład., Daszkiewicz Bogd., Durka Łuk., Faltyński Walenty, Figlarz Franc., Gąsiorek Aleks., Gieryna Jan, Głogiński Józ., Gorgolewski Jerzy, Górecki Maks, Gradowski Rom., Gruszka Tom., Hasse Konst., Jaroszyk Franc., Jasiecki Walerian, Jaškowiak Ant., Jelonek Jan, Jeziomy And., Kabat Ant., Kaczmarek Stan., Kaszuba Józ., Kaźmierczak Franc., Klimczak Czesł., Klinger Jan, Klupś Stan., Kmiecik Jan, Komorski Wład., Konitzer Leon, Kopydłowski Wład., Kotecki Franc., Kowalczyk Ant., Koza Walenty, Kruszona Bem., Krysiński Tom., Krzyżaniak Karol, Książkiewicz Jan, Kubiak Franc., Kulaszewski Miecz., Kutschenreiter Otto, Kycler Winc., Lang Wikt., Lewandowski Józ., Luc Rob., Łapa Franc., Łaski Leon, Łukarski Tom., Maik Rom., Małkowski Jan, Marciniak Wład., Marud Ant., Matysiak Ant., Mazurkiewicz Józ., Minta Franc., Moellenbrock Józ., Napieralski Stan., Narzyński Reinhold, 5 NN, Nowacki Jan, Nowak Teod., Nowak Winc., Nowak Wojc., Olszak Stan., Ossowski Marc., Paszek Czesł., Patrygus Stan., Pawlaczek Szcz., Pawlak Franc., Piątek Czesł., Piątkowski Marc., Piechowiak Walerian, Piechowiak Wład., Popiela Piotr, Późniak Ant., Ratajczak Józ., Rausch Wład., Romel Walenty, Rzepa Wład., Salata Franc., Seker Winc., Serwański Stan., Siwek Franc., Stachecki Jan, Stachowiak Wikt., Streck Gust., Synęko Marek, Szarawara Jan, Szczepański Bol., Szczerkowski Teod., Szkaradkiewicz Stan., Świątły Piotr, Targowski Franc., Trafala Ant., Trojanowski Paw., Wachowski Jan, Walczak Józ., Wangenmann Józ., Wendland Franc., Wesolek Rom., Wieczorek Kaz., Wieczorek Piotr, Wilhelm Franc., Wojcowski Bol., Wojewódka Józ., Wojtkowiak Stef., Wozowski Kaz., Zawal Ant., Zębski Stan., Ziółkowski Fel., Żyski Marc.</p>	
		<p>Załączniki</p> <p>Dokumentacja fotograficzna – stan na 26.05. (kwatery VII-IX), 12.09. (kwatery I, V, VI) i 15.09.2017 r. (kwatery II-IV) – w wersji elektronicznej.</p>	
<p>Opracowanie karty ewidencyjnej (autor, data, podpis):</p>		<p>Sławomir Józefiak, 02.10.2017 r. / aktualizacja: 26.04.2019 r. /</p>	